

Speech Rebecca van den Hoeven Nationale Holocaust Herdenking 28 januari 2024

Zo'n 200 meter hiervandaan bevindt zich de Hollandsche Schouwburg, door de Nazi's ook wel de Joodsche Schouwburg genoemd. Een plek die van 1942 tot 1945 gebruikt werd om opgepakte Joden af te voeren naar kamp Westerbork of kamp Vught, met als uiteindelijke lot een van de concentratiekampen. Zo ook de moeder van mijn oma, mijn overgrootmoeder Rebecca, waar ik naar vernoemd ben. Mijn overgrootmoeder heeft de Hollandsche Schouwburg en kamp Vught twee keer moeten meemaken. Nadat ze de eerste keer naar huis mocht omdat ze volgens de Nazi's nodig was voor het maken van bontvesten voor de Wehrmacht, kwam ze er in Amsterdam achter dat vreemden haar huis hadden ingenomen en haar volledige inboedel was gestolen. Mijn oma Bep heeft haar moeder op haar knieën gesmeekt om mee te gaan onderduiken, maar mijn overgrootmoeder zei: *'We hebben moeten werken. Dat zullen we altijd wel moeten doen. Dat is niet erg. Ik ga me niet opsluiten'*. Even later is mijn overgrootmoeder wederom opgepakt en via de Hollandsche Schouwburg en kamp Vught gedeporteerd naar Auschwitz waar zij hoogstwaarschijnlijk is vermoord in de gaskamers. Wat er precies met haar is gebeurd zullen we nooit weten. Ook mijn overgrootvader, Nathan, is opgepakt en vermoord in concentratiekamp Sobibor. Na de oorlog heeft mijn oma maanden moeten wachten op lijsten van de vermoorde mensen uit de kampen. Mijn oma heeft de hele oorlog hoop gehad dat haar familie het zou overleven. Die hoop was in een klap weggevaagd toen zij haar familieleden op die lijst zag staan, wat voor haar de grootste nachtmerrie van de oorlog is geweest. Mijn oma zelf heeft ondergedoken gezeten in Tilburg en na de bevrijding van het zuiden heeft zij de geallieerden geholpen. Ik bewonder enorm hoe krachtig zij, tijdens en na de oorlog, geweest is.

Ook hier een aantal meter verderop is een herdenkingssteen geplaatst voor onder meer verzetsstrijder Cornelis Roos. Deze familiekennis, die undercover bij de Duitse politie in Amsterdam werkte, heeft het leven van mijn opa en zijn familie gered. Mijn opa is bij een Razzia opgepakt en afgevoerd naar Westerbork. Hier zat hij met een vriend die op een plattegrond van Westerbork een gat in het prikkeldraad liet zien. De vriend van mijn opa durfde hier niet doorheen, maar mijn opa wel. Hij is via dit prikkeldraad en een trein vol Duitsers, teruggekeerd naar Amsterdam. Zijn vriend heeft de oorlog niet overleefd. De melding dat mijn opa ontsnapt was, was inmiddels aangekomen bij de politie in Amsterdam. Verzetsstrijder Cornelis Roos zag deze melding binnen komen en heeft in het geheim vlug mijn opa's familie gewaarschuwd, waardoor zij op tijd konden onderduiken. Mijn opa is toen, via Cornelis Roos, aan een onderduikplek gekomen. Hij heeft tijdens zijn onderduiking van tweeënhalft jaar, geen enkel daglicht gezien en Cornelis Roos is later vermoord door de Nazi's.

Dankzij de enorm dappere mensen die hun leven voor mijn opa en oma geriskeerd hebben, hebben zij de oorlog overleefd. Zij vonden het ontzettend belangrijk dat verhalen van de slachtoffers van de Holocaust verteld blijven worden. Om die reden doe ik een oproep aan iedereen; maar vooral aan alle studenten en andere leeftijdsgenoten. Het ligt in onze handen om ervoor te zorgen dat dit soort bijzondere oorlogsverhalen de komende jaren voortleven. Laten we ervoor zorgen dat, in tijden waarin de wereld zich vult met meer narigheid, oorlogsverhalen ons op een unieke manier met anderen laten

meevoelen en verbinden. Vergeet niet te weerspiegelen en bewust te zijn van die verschrikkelijke oorlog die 80 jaar geleden nog plaats vond. Vraag aan je familie hoe zij de oorlog hebben meegemaakt. Bezoek musea waar nog talloze verhalen van Joden op een bijzondere wijze zijn tentoongesteld. Sta stil bij de goudkleurige tegeltjes op de stoep, voor de huizen waar mensen hebben gewoond die door de Nazi's zijn verdreven, gedeporteerd of vermoord. Bezoek het namenmonument hierachter en realiseer je dat daar 102 duizend namen staan gegraveerd. Het is aan ons om door te geven hoe oorlogsslachtoffers, ondanks alle trauma's en tegenslagen, de kracht vonden om hoop, medeleven en herstel te omarmen. Wees je bewust van de impact die wij hierin kunnen hebben en dat het vooruitzicht bij ons ligt: **nooit meer Auschwitz.**